

Magyar energiapiac

Megjelentek az energetikai szektort érintő extraprofit adók és adóemelések részletszabályai

2022. június

Legfontosabb tudnivalók

- Magyarország Kormánya elfogadta és közzétette az energetikai szektort terhelő új extraprofit adók és kapcsolódó egyéb módosítások egyes részletszabályait.
- A különadó az energetikai szektor szempontjából elsődlegesen a kőolajtermék-előállítókat, a megújuló energiaforrásból vagy hulladékból nyert energiával, illetve kapcsoltan termelt villamosenergiát előállító erőműveket, és az energiaellátók jövedelemadója (Robin Hood-adó) fizetésére kötelezetteket érinti.
- A kormányrendelet vonatkozó rendelkezései 2022. július 1-jén lépnek hatályba.
- A különadó mértéke 25% a kőolajtermék-előállítók és 65% a villamosenergia-termelők esetében.
- A kőolajtermék-előállítókat terhelő különadó körében a Brent és az Ural olaj közötti spread megadóztatása, továbbá a bioetanol, bioüzemanyag és más hasonló feldolgozóipari termékeket előállító cégek Robin Hood-adó fizetési kötelezettsége, a piaci várakozások szerint, elsődlegesen az állami olajvállalatot, vagyis a MOL-t fogja érinteni. Az előrejelzések alapján az adóbevételek több mint 80%-a ezekből a forrásokból ered majd.
- A villamosenergia-termelőket terhelő különadó nem minden állami támogatásban részesülő projektre vonatkozik, csakis azokra, amelyek 2022-ben vagy 2023-ban elhagyták, illetve a jövőben ez idő alatt elhagyják a KÁT vagy a METÁR rendszer által nyújtott kötelező átvételi vagy támogatott árat. Az erre vonatkozó lehetőség az elmúlt hetek jogalkotói lépései nyomán már eddig is jelentősen leszűkült. Ezt egészíti most ki, hogy a KÁT és METÁR rendszerből való kilépés mellett azt is adófizetéssel szankcionálják, ha valaki eleve "nem lép be" ezekbe a rendszerekbe (vagyis nem köti meg azokat a szerződéseket, amelyek szükségesek ahhoz, hogy a kötelező átvételi vagy támogatott árat érvényesíteni lehessen), noha támogatási jogosultsággal rendelkezik.
- Jelentős bizonytalanságok is megfigyelhetők az új szabályokkal kapcsolatban: nem egyértelmű, hogy a 0,5 MW-os méretkorlátot KÁT, illetve METÁR határozatonként, termelői engedélyenként vagy projektenként kell-e figyelembe venni (összeszámítás), valamint az érintett termelők a 2022. január 1-je és a külön adó hatályba lépésének napja, azaz 2022. július 1-je közötti időszak egyes hónapjaira fizetendő különadót 2022. szeptember 20. napjáig kötelesek megfizetni (visszamenőlegesség).
- Összességében tehát megállapítható, hogy a KÁT és METÁR termelők nem, vagy csak nagyon nehezen fogják tudni kiaknázni a magas piaci árakból eredő előnyöket a jövőben. Egyúttal egyáltalán nem látni, hogy a kormány rövid távon számolna az energetikai szektor számára régóta fájó Robin Hood-adó kivezetésével. A fogyasztóközpontú corporate PPA-k és a telephelyen belüli energiatermelésen alapuló projektek elterjedése azonban egyre nagyobb teret nyerhet.

1 Előzmények

A várakozásoknak megfelelően Magyarország Kormánya elfogadta és a Magyar Közlönyben 2022. június 4-én közzétette **az energetikai szektort terhelő új extraprofit adók és kapcsolódó egyéb módosítások egyes részletszabályait** (ld. 197/2022. (VI. 4.) Korm. rendelet a Magyar Közlöny 2022. évi 93. számában).

Az energetikával együtt összesen 8 szektorra (energetika, bankok, biztosítók, kiskereskedelem, gyógyszerforgalmazók, telekommunikációs cégek, légitársaságok, reklámszektor) kiterjedő különadó-rendszer bevezetését a kormány a költségvetés egyensúlyának helyreállításával indokolta, amelytől idén 815 milliárd forintnyi plusz bevételt vár, ebből 300 milliárd forintot az energetikai szektortól. Az egyéb, nem különadónak minősülő közterhek (cégautóadó, népegészségügyi termékadó) emelése mindezt további 100 milliárd forinttal egészíti majd ki a kabinet várakozásai szerint. Nem titkolt, kiemelt célja a kormánynak, hogy a megemelkedett állami bevételből finanszírozza a hatósági áras végfelhasználói közszolgáltatások ("rezsicsökkentés") és a hadászati fejlesztések jelenlegi, illetve jövőben várható tetemes költségeit.

A különadó az energetikai szektor szempontjából elsődlegesen a kőolajtermék-előállítókat, a megújuló energiaforrásból vagy hulladékból nyert energiával, illetve kapcsoltan termelt villamosenergiát előállító erőműveket, valamint az energiaellátók jövedelemadója (Robin Hood-adó) fizetésére kötelezetteket érinti, a lentebb ismertetettek szerint.

A kormányrendelet túlnyomórészt **2022. július 1-jén** lép hatályba, kivéve például a bányajáradékot érintő szabályokat, amelyek 2022. augusztus 1-jétől hatályosak.

2 A kőolajtermék-előállítókat terhelő különadó

A kormányrendelet szerint a kőolajtermék-előállítók a 2022. és a 2023. adóévre vonatkozóan az extraprofit adót önadózás útján kötelesek megállapítani, bevallani és megfizetni.

A különadó alapja az Oroszországi Föderációból származó kőolaj külön meghatározott világpiaci árkülönbözetének és a tárgyhónapban beszerzett, az Oroszországi Föderációból származó nyersolaj hordóban mért mennyiségének a szorzata. A különadó tekintetében a "kőolaj világpiaci árkülönbözete" a Platts Crude Oil Marketwire Brent (Platts Dated Brent-PCAAS0) tárgyhónapra vonatkozó napi jegyzései Mid értékeinek (amerikai dollár/hordó) számtani átlaga és az Oroszországi Föderációból származó nyersolaj tárgyhavi hordónkénti beszerzési árának számtani átlaga közötti különbség, ha az pozitív, azzal, hogy a kőolajtermék-előállítók az adókötelezettség megállapításakor a Magyar Nemzeti Bank hivatalos, tárgyhavi átlagos amerikai dollár árfolyamát kötelesek alkalmazni. A beszerzési ár a számla szerinti, amerikai dollárban meghatározott beszerzési ár, amely további beszerzéshez kapcsolódó költségekkel nem csökkenthető.

A különadó mértéke 25%.

A kőolajtermék-előállítók a különadót havonta, a tárgyhónapot követő hónap 20. napjáig kötelesek megállapítani, bevallani (az állami adóhatóság által e célból rendszeresített külön nyomtatványon), és megfizetni. E kötelezettségeket a kőolajtermék-előállítók első alkalommal a 2021. december 31-ét követően kezdődő, 2022. július 1-jét magában foglaló teljes adóévre kötelesek teljesíteni. A kőolajtermék-előállítók a 2022. január 1-je és 2022. július 1-je közötti időszak egyes hónapjaira fizetendő különadót 2022. szeptember 20. napjáig kötelesek megállapítani, bevallani és megfizetni.

3 Az egyes villamosenergia-termelőket terhelő különadó

A villamosenergia-termelőket terhelő különadó önadózás útján történő megállapítására, bevallására és megfizetésére az alábbi, 0,5 MW beépített teljesítőképességet meghaladó teljesítőképességű termelők kötelesek:

- a) a 389/2007. (XII. 23.) Korm. rendelet (KÁT rendelet) hatálya alá tartozó kötelező átvételre jogosult termelő, ha mérlegkör tagsági vagy prémium támogatási szerződése a 2022. vagy a 2023. adóévben

megszűnik, vagy ha a 2022. vagy a 2023. adóévben a kereskedelmi üzemét megkezdi, de nem köti meg a mérlegkör tagsági vagy a prémium támogatási szerződést;

- b) a 299/2017. (X. 17.) Korm. rendelet (METÁR rendelet) hatálya alá tartozó kötelező átvételre (METÁR-KÁT) jogosult termelő, ha mérlegkör tagsági vagy prémium támogatási szerződése a 2022. vagy a 2023. adóévben megszűnik, vagy ha a 2022. vagy a 2023. adóévben a kereskedelmi üzemét megkezdi, de nem köti meg a mérlegkör tagsági vagy a prémium támogatási szerződést;
- c) a METÁR rendelet hatálya alá tartozó zöld prémium típusú támogatásra jogosult termelő, ha a zöld prémium típusú támogatás igénybevételéhez szükséges szerződése a 2022. vagy a 2023. adóévben megszűnik, vagy ha a 2022. vagy a 2023. adóévben a kereskedelmi üzemét megkezdi, de nem köti meg a prémium támogatási szerződést.

Mentes azonban a különadó alól a KÁT termelő a szilárd biomassza felhasználásával termelt villamosenergia tekintetében.

A különadó alapja az egyes kötelezettek szerint eltér:

- a) a befogadóval mérlegkör tagsági vagy prémium támogatási szerződéssel nem rendelkező KÁT termelő esetében a termelő által a tárgyhónapban a villamosenergia-hálózatra betáplált villamos energia mennyiség utáni árbevétel és a tárgyhónapban a villamosenergia-hálózatra betáplált villamos energia mennyiségnek a Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatal (MEKH) által megállapított, a tárgyévre vonatkozóan alkalmazandó kötelező átvételi vagy támogatott ár szorzatával csökkentett pozitív összege;
- b) a befogadóval mérlegkör tagsági vagy prémium támogatási szerződéssel nem rendelkező METÁR-KÁT termelő esetében a termelő által a tárgyhónapban a villamosenergia-hálózatra betáplált villamos energia mennyiség utáni árbevétel és a tárgyhónapban a villamosenergia-hálózatra betáplált villamos energia mennyiségnek a MEKH által megállapított, a tárgyévre vonatkozóan alkalmazandó kötelező átvételi vagy támogatott ár szorzatával csökkentett pozitív összege;
- c) a befogadó üzletszabályzata szerinti támogatási szerződéssel nem rendelkező METÁR zöld prémium típusú támogatásra jogosult termelő esetében a termelő által kötött villamosenergia-kereskedelmi szerződésben meghatározott értékesítési árak a tárgyévre vonatkozó támogatott árral csökkentett pozitív összegének és a termelő által a tárgyhónapban a villamosenergia-hálózatra betáplált villamos energia mennyiségének szorzata.

A KÁT és a METÁR-KÁT termelők esetében kötelező átvételi árak a MEKH által hozott, a KÁT vagy METÁR-KÁT jogosultságot megállapító végleges határozatban foglalt árat kell tekinteni.

A különadó mértéke 65%.

A villamosenergia-termelők a különadót havonta, a tárgyhónapot követő hónap 20. napjáig kötelesek megállapítani, bevallani (az állami adóhatóság által e célból rendszeresített külön nyomtatványon), és megfizetni. E kötelezettségeket a villamosenergia-termelők első alkalommal a mérlegkör tagsági, a prémium támogatási vagy a zöld prémium típusú támogatás igénybevételéhez szükséges szerződés megszűnése napját követő nap vagy – abban az esetben, ha a termelő a kereskedelmi üzemét megkezdi, de nem köti meg a mérlegkör tagsági, prémium támogatási vagy zöld prémium típusú támogatás igénybevételéhez szükséges szerződést – a kereskedelmi üzem megkezdésének napját magában foglaló teljes adóévre, de legkorábban a 2022-ben kezdődő, utoljára a 2023. december 31. napját magában foglaló teljes adóévre kötelesek teljesíteni. A villamosenergia-termelők a 2022.

január 1-je és 2022. július 1-je közötti időszak egyes hónapjaira fizetendő különadót 2022. szeptember 20. napjáig kötelesek megállapítani, bevallani és megfizetni.

4 A Robin Hood-adót érintő változások

A távhőszolgáltatás versenyképesebbé tételéről szóló 2008. évi LXVII. törvénytől eltérően a 2022. és a 2023. adóévre vonatkozóan a feldolgozóipari gyártók is az energiaellátók jövedelemadója (Robin Hood-adó) alanyának minősülnek. "Feldolgozóipari gyártó" a bioetanol, a keményítő és keményítőtermék, valamint a napraforgóolaj gyártó vállalkozás.

A feldolgozóipari gyártók az 2022. adóévre fizetendő adóelőleget önadózás útján kötelesek megállapítani, 2022. szeptember 20-áig bevallani (az állami adóhatóság által e célból rendszeresített külön nyomtatványon) és 2022. szeptember 20. napjával kezdődően havonta egyenlő részletekben megfizetni minden hónap 20. napjáig. A 2023. adóévre fizetendő adóelőleget ugyancsak önadózás útján kötelesek megállapítani, 2023. január 20-áig bevallani (az állami adóhatóság által e célból rendszeresített külön nyomtatványon) és havonta egyenlő részletekben megfizetni minden hónap 20. napjáig. E kötelezettségeket a feldolgozóipari gyártók első alkalommal a 2021. december 31-ét követően kezdődő, 2022. július 1-jét magában foglaló teljes adóévre kötelesek teljesíteni.

5 Várható piaci hatások

A kőolajtermék-előállítókat terhelő különadó körében a Brent és az Ural olaj közötti spread megadóztatása, továbbá a bioetanol, bioüzemanyag és más hasonló feldolgozóipari termékeket előállító cégek Robin Hood-adó fizetési kötelezettsége, a piaci várakozások szerint, elsődlegesen az állami olajvállalatot, vagyis a MOL Magyar Olaj- és Gázipari Nyrt.-t fogja érinteni. Ettől összesen 250 milliárd forintnyi bevételt vár a kormány, amely a teljes energetikai szektorra kirótt adóteher több mint 80%-a. Ettől függetlenül természetesen más hazai kőolajtermék-előállítókat, illetve feldolgozóipari gyártókat is érinteni fognak az új adóterhek, akiknek a piaci jelenléte nem elhanyagolható.

A villamosenergia-termelőket terhelő különadó tekintetében kiemelendő, hogy nem minden állami támogatásban részesülő projektre vonatkozik, csakis azokra, akik 2022-ben vagy 2023-ban elhagyták, illetve a jövőben ez idő alatt elhagyják a KÁT vagy a METÁR rendszer által nyújtott kötelező átvételi vagy támogatott árat. Ennek a lehetősége az elmúlt hetek jogalkotói lépései nyomán már eddig is jelentősen leszűkült, tekintettel arra, hogy 2022. május 25-étől a KÁT termelők kizárólag akkor jogosultak a KÁT mérlegkör helyett más mérlegkörhöz csatlakozni, ha a kötelező átvétel keretében történő támogatás helyett a METÁR rendelet szerinti prémium típusú támogatás szabályainak alkalmazását kezdeményezik, azzal, hogy visszalépésre nincs lehetőség; míg a prémium támogatási szerződés a premizált termelő által nem szüntethető meg a támogatási időtartam lejártáig vagy a támogatás alá eső teljes villamosenergia-mennyiség elszámolásáig (attól függően, hogy melyik következik be hamarabb). Ezt egészítik ki most az új szabályok részben azzal, hogy a KÁT és METÁR rendszerből kilépő termelőkre különadó-fizetési kötelezettséget ró, részben pedig azáltal, hogy a KÁT és METÁR rendszerből való kilépés mellett azt is adófizetéssel szankcionálják, ha valaki eleve "nem lép be" ezekbe a rendszerekbe (vagyis nem köti meg azokat a szerződéseket, amelyek szükségesek ahhoz, hogy a kötelező átvételi vagy támogatott árat érvényesíteni lehessen), noha támogatási jogosultsággal rendelkezik.

A fentiek alapján könnyen belátható, hogy a jövőben az eddigiekhez képest még kevésbé lesz attraktív a KÁT és a METÁR rendszer helyett a szabadpiaci villamosenergia-értékesítést választani, már amennyire ez persze eleve lehetséges. Az elmúlt hetek jogalkotói lépései és az új különadó-fizetési kötelezettség vélhetően arra fogja ösztönözni a KÁT, METÁR-KÁT, illetve zöld prémiumra jogosult termelőket, hogy a támogatási rendszerekben maradjanak. Némi mozgás egyedül a KÁT irányából várható a METÁR rendszer felé, ebben az esetben viszont számolnia kell azzal a termelőknek, hogy magas szabadpiaci villamosenergia árak esetén a prémium támogatás és a piaci ár közti különbséget kötelesek lesznek megfizetni a rendszerüzemeltetőnek, illetve a termelés

kiegyenlítését biztosító harmadik felek (mérlegkörfelélősök) igénybevételéről, és így a mérlegkörtagsági szerződés megkötéséről maguknak kell gondoskodniuk.

Ezen felül a KÁT és a METÁR rendszert mint finanszírozási struktúrát hosszú távon felváltani hivatott villamosenergia-vásárlási szerződések (PPA-k) terjedése lassulhat és a termelő-centrikus struktúrák helyett a fogyasztói oldalra korlátozódhat (corporate PPA-k), vagyis a termelők helyett az ipari fogyasztók (irodaházak, gyárak) válhatnak fő kezdeményezőkké. Emellett tekintettel arra, hogy az új különadók számítása a "villamosenergia-hálózatba betáplált villamosenergia" mennyiségén alapul, arra lehet következtetni, hogy a telephelyen belüli (onsite) villamosenergia-termelő projektek teret nyerhetnek, mivel ilyen esetben a megtermelt villamosenergia nem kerül betáplálásra a közcélú hálózatba, hanem magánvezetéken keresztül jut el a fogyasztóhoz, a közcélú hálózat igénybevétele nélkül. Korábban is jelentek már meg olyan projektek, amelyek ilyen elgondolás mentén haladtak, a jövőben pedig a jogszabályi változások tovább lendíthetik ezeket a beruházásokat – bár meg kell említeni, hogy állami támogatás hiányában a fejlesztőknek továbbra is számolniuk kell a Robin Hood-adóval.

Jelentős bizonytalanságok is megfigyelhetők az új szabályokkal kapcsolatban. Egyrésztől továbbra sem tisztázódtak azok a kérdések, amelyek a KÁT és a METÁR rendszerből való kilépéssel kapcsolatban korábban felmerültek, vagyis hogy a kilépés szempontjából mi történik azokkal a termelőkkel, akik még nem helyezték üzembe a KÁT-os vagy METÁR-os erőművüket vagy akik már felmondták a MAVIR-ral kötött mérlegkör tagsági szerződést, de az még nem lépett hatályba. Másodsorban nem egyértelmű, hogy a 0,5 MW-os méretkorlátot KÁT, illetve METÁR határozatonként, termelői engedélyenként vagy projektenként kell-e figyelembe venni, tekintettel például arra, hogy sok mai, több tíz megawattos projekt több, 0,5 MW-ot meg nem haladó KÁT határozatból áll össze, amely ugyanannak a jogosultnak a nevére szól, és amelyre a 0,5 MW alatti teljesítmény miatt külön termelői engedélyre (ún. kiserőművi összevont engedélyre) eleve nincs szükség. Mindenképpen érdemes lesz tehát nyomon követni, hogy az összeszámlálás szempontjából miként értelmezi a kötelezetti kört a jogalkalmazó.

Nem elhanyagolható szempont továbbá az sem, hogy ugyan az egyes villamosenergia-termelőket terhelő különadó 2022. július 1-jén lép hatályba, azonban egyes termelőknek már az ezt megelőző időszakra is adófizetési kötelezettsége keletkezhet. Ez a kötelezettség azoknál a termelőknél merülhet fel, amelyek a 2022. adóévben, de a különadó hatályba lépését megelőzően már megszüntették a KÁT vagy METÁR támogatás igénybevételéhez szükséges szerződésüket vagy a támogatás igénybevételéhez szükséges szerződés megkötése nélkül kezdték meg a kereskedelmi üzemet. Az érintett termelők a 2022. január 1-je és a külön adó hatályba lépésének napja, azaz 2022. július 1-je közötti időszak egyes hónapjaira fizetendő különadót 2022. szeptember 20. napjáig kötelesek megállapítani, bevallani és megfizetni, amely visszamenőleges adófizetési kötelezettséget jelent számukra.

Összességében tehát megállapítható, hogy a KÁT és METÁR termelők nem, vagy csak nagyon nehezen fogják tudni kiaknázni a magas piaci árakból eredő előnyöket a jövőben. Egyúttal egyáltalán nem látni, hogy a kormány rövid távon számolna az energetikai szektor számára régóta fájó Robin Hood-adó kivezetésével, éppen ellenkezőleg: bővíti a kötelezetti kört, továbbá rögzíti, hogy az elkövetkezendő két évben szinte biztosan az adórendszer része marad, ennél fogva számolni kell vele a fejlesztések, beruházások terén.

Wolf Theiss

A Wolf Theiss egyike a Közép-, Kelet- és Délkelet-Európa vezető ügyvédi irodáinak, erős nemzetközi üzleti jogi fókusszal. 13 ország 340 ügyvédjével a cég összes tevékenységének több, mint 80%-a az ügyfelek olykor határon átnyúló képviseletéből áll. A Wolf Theiss – ötvözve a jogi és a gazdasági/üzleti szakértelmet – egyedülálló, innovatív megoldásokkal összhangot teremt az egyes területek között; valamennyi esetben a jogi, pénzügyi és üzleti know-how integrációja mellett működik.

Ha további információt szeretne kapni szolgáltatásainkról, kérjük, lépjen kapcsolatba velünk:

Kenyeres László
Partner

E laszlo.kenyeres@wolftheiss.com
T +36 1 484 8800

Lukonits Ádám
Associate

E adam.lukonits@wolftheiss.com
T +36 1 484 8800